BÀI TẬP 6

SỬ DỤNG AI CÓ TRÁCH NHIỆM TRONG HỌC TẬP VÀ NGHIÊN CỨU

I. Mục tiêu

Báo cáo minh chứng này ghi lại quá trình tìm hiểu và thực hành sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) một cách có trách nhiệm trong học tập và nghiên cứu. Nội dung tập trung vào việc phân tích chính sách/liêm chính học thuật, ghi lại cách AI được sử dụng trong một nhiệm vụ học tập cụ thể, đánh giá đầu ra của AI, phân tích các vấn đề đạo đức và xây dựng bộ nguyên tắc cá nhân khi sử dụng AI.

II. Nghiên cứu chính sách học thuật và nhận định cá nhân

1. Tóm tắt định hướng chính sách

Trong môi trường đại học, AI không nên được nhìn nhận như một công cụ bị cấm tuyệt đối, mà là một công cụ hỗ trợ có điều kiện. Các hướng tiếp cận mới trong giáo dục đại học khuyến nghị cần xác định rõ mức độ AI được phép sử dụng trong từng nhiệm vụ đánh giá, thay vì chỉ cấm chung chung hoặc cho phép không giới hạn (Perkins, Furze, Roe, & MacVaugh, 2024).

Đối với sinh viên, AI có thể hỗ trợ gợi ý ý tưởng, giải thích khái niệm, lập dàn ý, kiểm tra lỗi diễn đạt hoặc tham khảo cách tổ chức nội dung. Tuy nhiên, sản phẩm cuối cùng vẫn phải thể hiện năng lực, tư duy và sự chỉnh sửa của chính người học. Các nghiên cứu về nhận thức của sinh viên và giảng viên đối với GenAI cũng nhấn mạnh nhu cầu minh bạch, hướng dẫn rõ ràng và phản hồi từ giảng viên trong quá trình đánh giá (Roe, Perkins, & Ruelle, 2024).

- Không nộp trực tiếp sản phẩm do AI tạo ra mà không có đóng góp trí tuệ cá nhân.
- Tự kiểm chứng thông tin AI cung cấp bằng tài liệu học thuật, tài liệu môn học hoặc nguồn đáng tin cậy.
- Minh bạch khi có sử dụng AI trong quá trình làm bài nếu bài tập hoặc giảng viên yêu cầu.
- Không dùng AI để gian lận trong kiểm tra, thi cử, tự luận hoặc các nhiệm vụ đánh giá năng lực cá nhân.

2. Nhận định cá nhân

Là sinh viên ngành Khoa học Dữ liệu, em cho rằng việc sử dụng AI cần đi kèm với khả năng phản biện. AI có thể giúp tiết kiệm thời gian khi tìm ý tưởng hoặc giải thích khái niệm, nhưng người học không được biến AI thành người làm bài thay mình. Đối với các bài có liên quan đến lập trình, dữ liệu hoặc phân tích, người học cần hiểu rõ logic, dữ liệu đầu vào, phương pháp xử lý và kết quả cuối cùng trước khi đưa vào sản phẩm học tập.

III. Thực hiện nhiệm vụ học tập với sự hỗ trợ của AI

1. Nhiệm vụ được lựa chọn

Nhiệm vụ học tập được lựa chọn là: xây dựng nội dung cho trang Bài tập 6 trong portfolio cá nhân và chuẩn bị báo cáo minh chứng về chủ đề "Sử dụng AI có trách nhiệm trong học tập và nghiên cứu". AI được sử dụng để gợi ý cấu trúc, đề xuất các ý chính, hỗ trợ diễn đạt và kiểm tra xem nội dung đã đáp

ứng đủ yêu cầu của đề bài hay chưa. Công cụ AI được trích dẫn minh bạch trong báo cáo là ChatGPT của OpenAI (OpenAI, 2026).

2. Nhật ký prompt, đầu ra AI và cách xử lý

Lần	Prompt đã dùng	Đầu ra AI	Đánh giá/chỉnh sửa của sinh viên
1	Hãy gợi ý bố cục báo cáo về sử dụng AI có trách nhiệm trong học tập và nghiên cứu.	AI đề xuất các phần: mục tiêu, chính sách học thuật, nhiệm vụ với AI, vấn đề đạo đức, nguyên tắc cá nhân, infographic và kết luận.	Giữ lại bố cục chính, sắp xếp lại theo đúng yêu cầu của đề bài Bài tập 6.
2	Hãy viết nội dung giải thích ranh giới giữa hỗ trợ hợp lý và gian lận học thuật khi dùng AI.	AI nêu ví dụ dùng AI để gợi ý, sửa lỗi, giải thích; đồng thời cảnh báo việc nộp nguyên văn nội dung do AI tạo ra.	Viết lại bằng ngôn ngữ cá nhân, bổ sung ví dụ gần với việc làm portfolio và báo cáo học tập.
3	Hãy đề xuất bộ nguyên tắc cá nhân 5-7 điểm khi dùng AI trong học tập.	AI đưa ra các nguyên tắc về minh bạch, kiểm chứng, không sao chép, bảo mật dữ liệu, chịu trách nhiệm với sản phẩm cuối cùng.	Chọn 7 nguyên tắc phù hợp nhất, diễn đạt lại ngắn gọn và gắn với bối cảnh sinh viên UET.
4	Hãy gợi ý ý tưởng infographic về sử dụng AI có trách nhiệm trong học thuật.	AI đề xuất 4 thông điệp chính: Minh bạch, Kiểm chứng, Tự học và Đạo đức.	Dùng làm kịch bản infographic, biến thành bố cục trực quan dễ đưa vào website hoặc Canva.

3. Mức độ đóng góp

AI đóng vai trò hỗ trợ trong việc gợi ý cấu trúc và cách diễn đạt ban đầu. Phần chọn lọc, kiểm chứng, điều chỉnh theo yêu cầu môn học, viết lại nội dung cuối cùng và đưa vào website/portfolio là phần do sinh viên thực hiện. Vì vậy, sản phẩm cuối cùng không phải là bản sao nguyên văn của AI mà là kết quả đã được đánh giá, chỉnh sửa và tích hợp có chọn lọc.

IV. Phân tích các vấn đề đạo đức

1. Ranh giới giữa hỗ trợ và gian lận

Hỗ trợ hợp lý là dùng AI để hiểu yêu cầu, gợi ý cấu trúc, giải thích khái niệm hoặc kiểm tra lỗi diễn đạt. Gian lận xảy ra khi người học để AI làm toàn bộ bài, nộp sản phẩm mà không hiểu nội dung hoặc không thể giải thích quá trình thực hiện. Việc phân loại rõ mức độ sử dụng AI trong từng bài đánh giá là một cách giúp giảm hiểu nhầm và tăng tính liêm chính học thuật (Perkins et al., 2024).

2. Quyền sở hữu trí tuệ và trích dẫn

Nội dung AI tạo ra có thể chịu ảnh hưởng từ nhiều nguồn dữ liệu khác nhau. Vì vậy, người học cần kiểm chứng thông tin, trích dẫn các nguồn đáng tin cậy và ghi rõ phạm vi AI hỗ trợ khi cần thiết.

Trong báo cáo này, ChatGPT được ghi nhận là công cụ hỗ trợ tạo ý tưởng, gợi ý cấu trúc và hỗ trợ diễn đạt ban đầu, không phải tác giả của sản phẩm cuối cùng (OpenAI, 2026).

3. Tác động đến quá trình học tập

Nếu phụ thuộc quá mức vào AI, sinh viên có thể giảm khả năng tự đọc, tự viết và tự phân tích. Ngược lại, nếu sử dụng đúng cách, AI giúp người học tiết kiệm thời gian, đặt câu hỏi tốt hơn và nâng cao khả năng tự học. Các nghiên cứu về GenAI trong đánh giá học tập cho thấy cần có hướng dẫn rõ ràng để người học hiểu cách sử dụng AI phù hợp và minh bạch (Roe et al., 2024).

V. Bộ nguyên tắc cá nhân khi sử dụng AI

1. AI là công cụ hỗ trợ, không phải người làm bài thay mình.
2. Không sao chép nguyên văn câu trả lời của AI để nộp như sản phẩm cá nhân.
3. Luôn kiểm chứng thông tin quan trọng bằng tài liệu học thuật hoặc nguồn đáng tin cậy.
4. Chỉ sử dụng nội dung AI gợi ý khi bản thân hiểu và có thể giải thích lại.
5. Minh bạch về việc sử dụng AI khi đề bài, giảng viên hoặc quy định học thuật yêu cầu.
6. Không đưa dữ liệu cá nhân, thông tin nhạy cảm hoặc tài liệu không được phép chia sẻ vào công cụ AI.
7. Luôn chỉnh sửa, bổ sung nhận xét cá nhân và chịu trách nhiệm với sản phẩm cuối cùng.

VI. Kịch bản infographic minh họa

Infographic đề xuất có tiêu đề "Sử dụng AI có trách nhiệm trong học thuật". Bố cục gồm bốn khối chính, trình bày theo phong cách tối giản, trắng đen, dễ đọc, phù hợp để đưa vào báo cáo hoặc trang portfolio.

MINH BẠCH	KIỂM CHỨNG	TỰ HỌC	ĐẠO ĐỨC
Ghi rõ khi có sử dụng AI trong quá trình làm bài.	Không tin hoàn toàn vào AI; đối chiếu với tài liệu đáng tin cậy.	Dùng AI để hiểu bài tốt hơn, không để AI học thay mình.	Tôn trọng bản quyền, trích dẫn và quy định học thuật.

Prompt tạo infographic

"Tạo một infographic tiếng Việt với tiêu đề Sử dụng AI có trách nhiệm trong học thuật. Nội dung gồm 4 phần: Minh bạch, Kiểm chứng, Tự học, Đạo đức. Phong cách tối giản, trắng đen, dễ đọc, có biểu tượng robot, kính lúp, sách và dấu kiểm."

VII. Kết luận

Qua bài tập này, em nhận ra rằng AI là một công cụ rất hữu ích nếu được sử dụng đúng cách. AI có thể hỗ trợ quá trình tìm ý tưởng, tổ chức nội dung và cải thiện cách trình bày, nhưng không thể thay thế hoàn toàn tư duy cá nhân. Việc sử dụng AI có trách nhiệm đòi hỏi người học phải trung thực, biết kiểm chứng thông tin, minh bạch trong quá trình làm bài và luôn chịu trách nhiệm với sản phẩm cuối cùng.

VIII. Phụ lục minh chứng

Bảng dưới đây tóm tắt các minh chứng có thể đính kèm hoặc liên kết trong portfolio để chứng minh quá trình thực hiện bài tập.

Loại minh chứng	Nội dung chứng minh
Ảnh chụp prompt/đoạn hội thoại với AI	Minh chứng quá trình dùng AI để gợi ý bố cục, nội dung và nguyên tắc cá nhân.
Bản nháp trước và sau khi chỉnh sửa	Thể hiện sinh viên có đánh giá, viết lại và tích hợp đầu ra AI theo tư duy cá nhân.
File báo cáo PDF/DOCX	Sản phẩm cuối cùng đầy đủ các mục theo đề bài.
Infographic	Minh họa thông điệp sử dụng AI có trách nhiệm trong học thuật.
Link portfolio	Nơi tổng hợp bài tập và minh chứng đã hoàn thiện.

IX. Tài liệu tham khảo

OpenAI. (2026). ChatGPT [Mô hình ngôn ngữ lớn]. https://chat.openai.com/

Perkins, M., Furze, L., Roe, J., & MacVaugh, J. (2024). The AI Assessment Scale (AIAS) in action: A pilot implementation of GenAI supported assessment. arXiv. https://arxiv.org/abs/2403.14692

Roe, J., Perkins, M., & Ruelle, D. (2024). Understanding student and academic staff perceptions of AI use in assessment and feedback. arXiv. https://arxiv.org/abs/2406.15808

Trường Đại học Công nghệ - ĐHQGHN. (2022). Quy định về đào tạo đại học và liêm chính học thuật trong nghiên cứu khoa học công nghệ. Hà Nội: Đại học Quốc gia Hà Nội.